Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 6 września 2012 r.*

Jurysdykcja w sprawach cywilnych i handlowych — Jurysdykcja w sprawach umów konsumenckich — Rozporządzenie (WE) nr 44/2001 — Artykuł 15 ust. 1 lit. c) — Ewentualne ograniczenie tej jurysdykcji do umów zawieranych na odległość

W sprawie C-190/11

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Oberster Gerichtshof (Austria) postanowieniem z dnia 23 marca 2011 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 22 kwietnia 2011 r., w postępowaniu:

Daniela Mühlleitner

przeciwko

Ahmadowi Yusufiemu,

Wadatowi Yusufiemu,

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: J.C. Bonichot, prezes izby, K. Schiemann, L. Bay Larsen, C. Toader (sprawozdawca) i E. Jarašiūnas, sędziowie,

rzecznik generalny: P. Cruz Villalón,

sekretarz: C. Strömholm, administrator,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu D. Mühlleitner przez C. Schönhubera, Rechtsanwalt,

— w imieniu A. Yusufiego i W. Yusufiego przez U. Schwaba i G. Schwaba, Rechtsanwälte,

— w imieniu rządu czeskiego przez M. Smolka oraz J. Vláčila, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez M. Russo, avvocato dello Stato,

— w imieniu rządu polskiego przez M. Szpunara oraz B. Majczynę, działających w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: niemiecki.

— w imieniu rządu portugalskiego przez L.I. Fernandesa oraz S. Nunes de Almeidę, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu Konfederacji Szwajcarskiej przez D. Klingelego, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez A.M. Rouchaud-Joët oraz M. Wilderspina, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 24 maja 2012 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 15 ust. 1 lit. c) rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2001, L 12, s. 1, zwanego dalej „rozporządzeniem nr 44/2001").

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy D. Mühlleitner a A. i D. Yusufimi w przedmiocie rozwiązania umowy sprzedaży pojazdu samochodowego z uwagi na wady ukryte, zwrotu ceny sprzedaży oraz uzyskania odszkodowania.

Ramy prawne

Prawo Unii

3 Artykuł 13 akapit pierwszy pkt 3 Konwencji brukselskiej z dnia 27 września 1968 r. o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 1972, L 299, s. 32), zmienionej na mocy kolejnych konwencji dotyczących przystąpienia do niej nowych państw członkowskich (zwanej dalej „konwencją brukselską") stanowi, jak następuje:

„W sprawach wynikających z umów zawieranych w celu, który można uznać za znajdujący się poza zakresem działalności zawodowej danej osoby, zwanej dalej »konsumentem«, jurysdykcję określa się na podstawie niniejszego rozdziału, z zastrzeżeniem postanowień art. 4 i art. 5 pkt 5:

[…]

3) dla wszelkich innych umów, jeżeli ich przedmiotem jest świadczenie usług lub sprzedaż rzeczy ruchomych, o ile:

   a) zawarcie umowy zostało poprzedzone, w państwie miejsca zamieszkania konsumenta, specjalnie złożoną ofertą bądź reklamą

      oraz

   b) konsument podjął w tym państwie działania konieczne do zawarcia tej umowy".

4 Zgodnie z motywem 13 rozporządzenia nr 44/2001, w sprawach z zakresu umów ubezpieczenia, umów konsumenckich oraz umów o pracę strona słabsza powinna być chroniona przez przepisy jurysdykcyjne bardziej korzystne dla tej strony niż przepisy powszechne.

5 Artykuł 2 rozporządzenia nr 44/2001 ustanawia zasadę ogólną, zgodnie z którą osoby mające miejsce zamieszkania lub siedzibę na terytorium państwa członkowskiego mogą być pozywane, niezależnie od ich obywatelstwa lub przynależności państwowej, przed sądy tego państwa członkowskiego.

6 Artykuł 15 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 44/2001 stanowi:

„Jeżeli przedmiotem postępowania jest umowa lub roszczenia z umowy, którą zawarła osoba, konsument, w celu, który nie może być uważany za działalność zawodową lub gospodarczą [w celu, który może zostać uznany za wykraczający poza zakres działalności zawodowej] tej osoby, jurysdykcję określa się na podstawie niniejszej sekcji, bez uszczerbku dla art. 4 oraz art. 5 pkt 5:

[…]

c) […] gdy druga strona umowy w państwie członkowskim, na terytorium którego konsument ma miejsce zamieszkania, prowadzi działalność zawodową lub gospodarczą [handlową lub zawodową] lub taką działalność w jakikolwiek sposób kieruje do tego państwa członkowskiego lub do kilku państw włącznie z tym państwem członkowskim, a umowa wchodzi w zakres tej działalności”.

7 Artykuł 16 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 44/2001 stanowi:

„1. Konsument może wytoczyć powództwo przeciwko swemu kontrahentowi albo przed sądy państwa członkowskiego, na którego terytorium ten kontrahent ma miejsce zamieszkania [siedzibę lub miejsce zamieszkania], albo przed sąd miejsca, w którym konsument ma miejsce zamieszkania.

2. Kontrahent może wytoczyć powództwo przeciwko konsumentowi tylko przed sądy państwa członkowskiego, na którego terytorium konsument ma miejsce zamieszkania”.

8 Motyw 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I) (Dz.U. L 177, s. 6, zwanego dalej „rozporządzeniem nr 593/2008”) powiada, że przedmiotowy zakres zastosowania oraz przepisy tego rozporządzenia powinny być spójne z rozporządzeniem nr 44/2001.

9 Motyw 24 rozporządzenia nr 593/2008 stanowi:

„Szczególnie w odniesieniu do umów konsumenckich […] [z]apewnienie spójności z rozporządzeniem (WE) nr 44/2001 wymaga zarówno nawiązania do pojęcia działalności kierowanej jako warunku stosowania normy chroniącej konsumenta, jak i jednolitej interpretacji tego pojęcia w rozporządzeniu (WE) nr 44/2001 i w niniejszym rozporządzeniu, biorąc pod uwagę, że we wspólnej deklaracji Rady i Komisji dotyczącej art. 15 rozporządzenia (WE) nr 44/2001 stwierdzono, że »aby art. 15 ust. 1 lit. c) miał zastosowanie, nie wystarczy, aby przedsiębiorstwo kierowało swoje usługi w stronę państwa członkowskiego będącego krajem zamieszkania konsumenta lub w stronę grupy państw członkowskich obejmującej to państwo; konieczne jest również, aby umowa została zawarta w ramach jego działalności«. W deklaracji tej przypomniano również, że »sam fakt, że strona internetowa jest dostępna, nie wystarcza do zastosowania art. 15; konieczne jest również to, aby strona ta umożliwiała zawieranie umów na odległość i aby umowa taka została rzeczywiście zawarta za pomocą dowolnych środków. Przy tym język lub rodzaj waluty używany na stronie internetowej nie są elementami istotnymi«”.

10 Artykuł 6 ust. 1 rozporządzenia nr 593/2008 stanowi:

„1. Bez uszczerbku dla art. 5 i 7 umowa zawarta przez osobę fizyczną w celu, który można uznać za niezwiązany z jej działalnością gospodarczą lub zawodową [zawodową] (»konsument«), z inną osobą wykonującą działalność gospodarczą lub zawodową [zawodową] (»przedsiębiorca«) podlega prawu państwa, w którym konsument ma miejsce zwykłego pobytu, pod warunkiem, że przedsiębiorca:

a) wykonuje swoją działalność gospodarczą lub zawodową w państwie, w którym konsument ma miejsce zwykłego pobytu; lub

b) w jakikolwiek sposób kieruje taką działalność do tego państwa lub do kilku państw z tym państwem włącznie;

a umowa wchodzi w zakres tej działalności".

Postępowanie przed sądem krajowym i pytanie prejudycjalne

11 Z postanowienia odsyłającego oraz z akt sprawy wynika, że D. Mühlleitner, zamieszkała w Austrii, wyszukała w Internecie samochód niemieckiej marki, który chciała zakupić dla swych potrzeb prywatnych. Po połączeniu się z niemieckim portalem ogłoszeniowym o nazwie „www.mobile.de" wybrała pożądaną markę i model pojazdu, w wyniku czego uzyskała listę pojazdów odpowiadających wybranym cechom.

12 Po wybraniu pojazdu odpowiadającego w najwyższym stopniu kryteriom wyszukiwania została ona odesłana do oferty pozwanych, A. i W. Yusufich, którzy prowadzą detaliczną sprzedaż samochodów pod firmą spółki cywilnej Autohaus Yusufi GbR (zwanej dalej „spółką Autohaus Yusufi") mającej siedzibę w Hamburgu (Niemcy).

13 Pragnąc uzyskać szersze informacje o oferowanym na portalu ogłoszeniowym pojeździe, D. Mühlleitner nawiązała kontakt z pozwanymi, łącząc się z numerem telefonicznym wskazanym na stronie internetowej spółki Autohaus Yusufi, który to numer obejmował prefiks międzynarodowy. Ponieważ wyszukany przez nią pojazd nie był już dostępny, pozwani zaproponowali powódce inny pojazd, którego charakterystyka została jej następnie przesłana pocztą elektroniczną. Wyjaśniono powódce, że jej austriackie obywatelstwo nie stanowi przeszkody dla nabycia pojazdu od pozwanych.

14 Daniela Mühlleitner udała się następnie do Niemiec, gdzie na mocy umowy sprzedaży zawartej w dniu 21 września 2009 r. w Hamburgu nabyła od A. i W. Yusufich przedmiotowy pojazd po cenie 11 500 EUR, który natychmiast odebrała.

15 Po powrocie do Austrii D. Mühlleitner wykryła, że nabyty pojazd dotknięty jest istotnymi wadami, wobec czego zwróciła się do powodów o dokonanie naprawy pojazdu.

16 Gdy pozwani odmówili dokonania naprawy pojazdu, D. Mühlleitner wytoczyła powództwo do sądu właściwego ze względu na swe miejsce zamieszkania, Landesgericht Wels (sądu rejonowego w Wels, Austria), żądając rozwiązania umowy sprzedaży, którą – jak twierdzi – zawarła w charakterze konsumentki z przedsiębiorstwem, które kieruje swą działalność handlową lub zawodową do Austrii, co jest objęte hipotezą art. 15 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 44/2001.

17 Pozwani zakwestionowali okoliczność, że D. Mühlleitner jest konsumentką, a także podważyli jurysdykcję międzynarodową sądów austriackich, uznając, że jurysdykcję w sprawie mają właściwe sądy niemieckie. Pozwani podnieśli także, że nie kierowali swej działalności do Austrii, zaś powódka zawarła umowę w siedzibie ich przedsiębiorstwa w Niemczech.

18 W dniu 10 maja 2010 r. sąd pierwszej instancji, Landesgericht Wels, odrzucił powództwo, uznając swą niewłaściwość. Nie podważając okoliczności, że D. Mühlleitner jest konsumentką, sąd ten uznał jednak, że sama możliwość zapoznania się w Austrii ze stroną internetową spółki Autohaus Yusufi nie wystarcza do przyjęcia jurysdykcji sądów austriackich, że rozmowa telefoniczna powódki legła u podstaw zawarcia umowy oraz że z listu elektronicznego wysłanego następnie przez pozwanych nie wynikało, by kierowali oni swą działalność do Austrii. D. Mühlleitner złożyła zażalenie od tego postanowienia do Oberlandesgericht Linz (sądu okręgowego w Linzu).

19 Orzeczeniem z dnia 17 czerwca 2010 r. sąd ten utrzymał w mocy postanowienie sądu pierwszej instancji. Sąd odwoławczy również nie podważył okoliczności, że D. Mühlleitner jest konsumentką, jednak powołując się na wspólne oświadczenie Rady i Komisji dotyczące art. 15 i 73 rozporządzenia nr 44/2001, złożone przy okazji uchwalenia tego rozporządzenia (zwanego dalej „wspólnym oświadczeniem"), wedle którego czysto „bierna" strona internetowa nie wystarcza do przyjęcia, że działalność jest skierowana do państwa zamieszkania konsumenta, sąd ten podniósł, że strona internetowa spółki Autohaus Yusufi miała cechy tego rodzaju „biernej" strony internetowej. Ponadto, zauważając, że w świetle wspólnego oświadczenia umowa powinna była zostać zawarta na odległość, sąd odwoławczy uznał, że nie miało to in casu miejsca. Sąd ten dopuścił jednak złożenie rewizji, przyznając, że znaczenie prawne wspólnego oświadczenia jest sporne.

20 Daniela Mühlleitner złożyła rewizję od tego orzeczenia do Oberster Gerichtshof (sądu najwyższego).

21 Jak wynika z akt sprawy, sąd ten jest zdania, że pozwani kierowali swą działalność do Austrii w rozumieniu art. 15 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 44/2001, zważywszy na możliwość przeglądania strony internetowej spółki Autohaus Yusufi w Austrii oraz na istnienie kontaktów na odległość pomiędzy stronami umowy, utrzymywanych za pomocą telefonu oraz poczty elektronicznej.

22 Niemniej jednak w dniu 9 listopada 2010 r. Oberster Gerichtshof postanowił zawiesić postępowanie w oczekiwaniu na ogłoszenie wyroku Trybunału w sprawach połączonych C-585/08 i C-144/09 Pammer i Hotel Alpenhof (wyrok z dnia 7 grudnia 2010 r., Zb.Orz. s. I-12527), który miał dookreślić pojęcie „działalności skierowanej do państwa miejsca zamieszkania konsumenta".

23 Ogłoszenie rzeczonego wyroku utwierdziło Oberster Gerichtshof w przekonaniu, że A. i W. Yusufowie kierowali swą działalność handlową lub zawodową do Austrii. Sąd ten nie ma też wątpliwości co do tego, że D. Mühlleitner jest „konsumentką".

24 Niemniej sąd ten zapytuje, czy z pkt 86 i 87 ww. wyroku w sprawie Pammer i Hotel Alpenhof nie wynika, by art. 15 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 44/2001 miał zastosowanie jedynie do umów zawieranych na odległość.

25 W tych okolicznościach Oberster Gerichtshof postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy stosowanie art. 15 ust. 1 lit. c) rozporządzenia […] nr 44/2001 […] zakłada, że pomiędzy konsumentem i przedsiębiorcą została zawarta umowa na odległość?".

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

26 Należy na wstępie podkreślić, że art. 15 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 44/2001 stanowi wyjątek zarówno od ogólnego przepisu jurysdykcyjnego ustanowionego w art. 2 ust. 1 tegoż rozporządzenia, przyznającego właściwość sądom państwa członkowskiego, na terytorium którego pozwany ma miejsce zamieszkania, jak i od szczególnego przepisu jurysdykcyjnego w dziedzinie umów lub roszczeń

wynikających z umowy ustanowionego w art. 5 pkt 1 tego rozporządzenia, zgodnie z którym sądem właściwym jest sąd miejsca, gdzie świadczenie zostało spełnione albo miało być spełnione (ww. wyrok w sprawie Pammer i Hotel Alpenhof, pkt 53).

27 Wynika stąd, że wyjątek tego rodzaju musi koniecznie być interpretowany ściśle, albowiem wyjątek lub odstępstwo od normy ogólnej należy interpretować zawężająco.

28 Należy następnie podkreślić, że pojęcia zastosowane w rozporządzeniu nr 44/2001, a zwłaszcza pojęcia znajdujące się w jego art. 15 ust. 1 lit. c), powinny być interpretowane w sposób niezależny, przy odwołaniu się w szczególności do systematyki i celów rzeczonego rozporządzenia, a to celem zapewnienia mu jednolitego stosowania we wszystkich państwach członkowskich (zob. podobnie wyrok z dnia 20 stycznia 2005 r. w sprawie C-27/02 Engler, Zb.Orz. s. I-481, pkt 33; a także ww. wyrok w sprawie Pammer i Hotel Alpenhof, pkt 55).

29 W tym względzie Trybunał orzekł już, że w systemie ustanowionym w rozporządzeniu nr 44/2001 jego art. 15 ust. 1 lit. c) ma – jak wynika z motywu 13 tego aktu prawnego – takie samo miejsce i pełni tę samą funkcję ochrony konsumenta jako słabszej strony, jak art. 13 akapit pierwszy pkt 3 konwencji brukselskiej (wyrok z dnia 14 maja 2009 r. w sprawie C-180/06 Ilsinger, Zb.Orz. s. I-3961, pkt 41).

30 Należy wreszcie dodać, że nie ma potrzeby badania, czy działalność handlowa A. i W. Yusufich była skierowana do Austrii, gdyż sąd odsyłający uznał już, że przesłanka ta została spełniona.

31 Na zadane pytanie należy więc odpowiedzieć w świetle powyższych uwag.

32 W pytaniu prejudycjalnym sąd odsyłający zapytuje w istocie, czy art. 15 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, że przepis ten nie wymaga, by umowa pomiędzy konsumentem a przedsiębiorcą była zawierana na odległość. W tym kontekście sąd odsyłający zapytuje, czy z pkt 86 i 87 uzasadnienia ww. wyroku w sprawie Pammer i Hotel Alpenhof wynika, że art. 15 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 44/2001 odnosi się jedynie do umów konsumenckich zawieranych na odległość.

33 W tym względzie prawdą jest, że nawet jeśli art. 15 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 44/2001 ma na celu ochronę konsumentów, nie oznacza to wszak, że ochrona ta jest bezwzględna (zob. ww. wyrok w sprawie Pammer i Hotel Alpenhof, pkt 70). Ponadto konieczność zawarcia umowy konsumenckiej na odległość została wzmiankowana we wspólnym oświadczeniu oraz w motywie 24 rozporządzenia nr 593/2008, które powiela treść tego oświadczenia.

34 Niemniej jednak wszystkie rządy, które wyraziły w niniejszej sprawie uwagi, jak również Komisja, i przedstawiły argumenty z zakresu wykładni literalnej, genezy oraz wykładni celowościowej tego przepisu, przemawiają za udzieleniem na pytanie prejudycjalne odpowiedzi przeczącej.

35 Po pierwsze, należy stwierdzić, że art. 15 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 44/2001 nie uzależnia w sposób wyraźny swego zastosowania od tego, by umowy objęte jego zakresem zastosowania były zawarte na odległość.

36 Z brzmienia tego przepisu wynika bowiem, że znajduje on zastosowanie w sytuacji, gdy zostały spełnione dwie szczegółowe przesłanki. Jest więc, po pierwsze, konieczne, by przedsiębiorca prowadził swą działalność handlową lub zawodową w państwie członkowskim, w którym mieszka konsument, lub by za pomocą dowolnego środka kierował swą działalność do tego państwa lub do wielu państw, w tym do państwa zamieszkania konsumenta oraz, po drugie, by sporna umowa była objęta zakresem takiej działalności.

37 Należy, ponadto, podnieść, że w uzasadnieniu projektu rozporządzenia Rady (WE) w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych, przedstawionego przez Komisję w Brukseli w dniu 14 lipca 1999 r. [COM(1999) 348 wersja ostateczna] instytucja ta uznała, że „[o]koliczność, iż przesłanka figurująca w dawnym art. 13 [konwencji brukselskiej], wedle której było konieczne, by konsument podjął w swoim państwie członkowskim działania niezbędne do zawarcia umowy, zostaje usunięta, co oznacza, że art. 15 akapit pierwszy pkt 3 [po zmianie art. 15 ust. 1 lit. c) w rozporządzeniu nr 44/2001] ma zastosowanie również do umów zawartych w państwie członkowskim innym niż państwo zamieszkania konsumenta […]".

38 Trybunał stwierdził również, że brzmienie art. 15 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001 nie jest zupełnie identyczne z brzmieniem art. 13 akapit pierwszy konwencji brukselskiej. W szczególności Trybunał uznał, że przesłanki stosowania, które powinny spełniać umowy konsumenckie, są ujęte w sposób bardziej ogólny niż poprzednio, aby zapewnić lepszą ochronę konsumentów w obliczu nowych środków komunikacji i rozwoju handlu elektronicznego (zob. ww. wyrok w sprawie Pammer i Hotel Alpenhof, pkt 59).

39 Unijny ustawodawca zastąpił w ten sposób spoczywające z jednej strony na przedsiębiorcy wymogi skierowania wyraźnej oferty lub reklamy do państwa zamieszkania konsumenta, a z drugiej strony spoczywający na konsumencie wymóg dopełnienia w tym państwie czynności prawnych koniecznych do zawarcia umowy wymogami mającymi zastosowanie jedynie do przedsiębiorcy (zob. ww. wyrok w sprawie Pammer i Hotel Alpenhof, pkt 60).

40 W tym względzie nie od rzeczy będzie podnieść, że w sprawozdaniu Komisji Prawnej i Rynku Wewnętrznego Parlamentu Europejskiego z dnia 18 września 2000 r. w sprawie projektu późniejszego rozporządzenia nr 44/2001 (dokument końcowy A5-0253/2000, poprawka 23 oraz uzasadnienie) opisano dyskusję dotyczącą potrzeby dodania przesłanki, wedle której umowy konsumenckie powinny być zawierane na odległość, jak też opisano argumenty, które ostatecznie doprowadziły do nieprzyjęcia takiej poprawki.

41 Nowe brzmienie, mniej ograniczające niż dawny art. 13 konwencji brukselskiej, jak podniósł rzecznik generalny w pkt 17 swej opinii, znajduje także odzwierciedlenie w porozumieniach równoległych do konwencji brukselskiej i do rozporządzenia nr 44/2001, a w szczególności w art. 15 ust. 1 lit. c) konwencji stanowiącej załącznik do decyzji Rady 2007/712/WE z dnia 15 października 2007 r. dotyczącej podpisania Konwencji o jurysdykcji i uznawaniu oraz wykonywaniu orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. L 339, s. 1).

42 Po drugie, co się tyczy wykładni celowościowej art. 15 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 44/2001, należy zauważyć, że dodanie przesłanki zawarcia umowy konsumenckiej na odległość byłoby sprzeczne z celem tego przepisu w jego nowym, mniej ograniczającym brzmieniu, a w szczególności celu polegającego na ochronie konsumentów będących słabszą stroną umowy.

43 Po trzecie, co się tyczy ww. wyroku w sprawie Pammer i Hotel Alpenhof, Trybunał stwierdził w pkt 86 i 87 uzasadnienia tego wyroku, odpowiadając na argumenty podniesione przez spółkę Hotel Alpenhof – wedle których art. 15 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 44/2001 nie może mieć zastosowania, gdyż umowa z konsumentem została zawarta na miejscu, a nie na odległość – że te argumenty są pozbawione w sprawie znaczenia, gdyż w świetle stanu faktycznego rezerwacja pokoju hotelowego i potwierdzenie tej rezerwacji miały miejsce na odległość.

44 Jak bowiem podniósł rzecznik generalny w pkt 36–38 swej opinii w sprawie niniejszej, należy stwierdzić, że pkt 86 i 87 uzasadnienia przywołanego wyroku stanowią jedynie odpowiedź udzieloną przez Trybunał na argumenty spółki Hotel Alpenhof, a ich znaczenia nie można rozszerzać poza szczególne okoliczności tej sprawy. W dalszym ciągu zasadniczą przesłanką, od jakiej uzależnione jest zastosowanie art. 15 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 44/2001, pozostaje związek z działalnością

handlową lub zawodową skierowaną do państwa, w którym zamieszkuje konsument. W tym względzie nawiązanie kontaktu na odległość, tak jak miało to miejsce w sprawie przed sądem krajowym, jak i rezerwacja towaru lub usługi na odległość lub, a fortiori, zawarcie umowy konsumenckiej na odległość, wskazują na istnienie łącznika pomiędzy umową a taką działalnością.

45 Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, na zadane pytanie trzeba udzielić odpowiedzi, wedle której art. 15 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, że przepis ten nie wymaga zawarcia umowy pomiędzy konsumentem a przedsiębiorcą na odległość.

W przedmiocie kosztów

46 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 15 ust. 1 lit. c) rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych należy interpretować w ten sposób, że przepis ten nie wymaga zawarcia umowy pomiędzy konsumentem a przedsiębiorcą na odległość.

Podpisy